

עין משפט
גר מצוה

זא א ב מיי פ"ו מה' גירושין הלכה יח סוג עשין ג טוש"ע אה"ע סי' קמא טע"א פ"א: ג [מ"י פ"ד מה' עדות ה"ב טוש"ע ח"מ סי' ל' טע"ו ז]:

פסקי רי"ד

בטלה כולה והנך לא ידעי ואי אולי הנך וכתבי ליכתבו וליחננו על כשארם לעשרה כתבו גט לאשתי כיון שלא אמר כולכם אחד כותב וכו' הוחתמים כל שנים מהם שרצים יכולים ליכתב וליחן וכשביטל מקצת מהן לא בטל כולם והילכך אם לא ידעו ביטולו והולכים וכותבים תותנים הגט לאשה כשר הוא ולא נפיק מינה חורבא ורשב"ג סבר עדות שבטל מקצתן בטלה כולה (והתם) [והנך] דלא ידעי אי אולי וכתבי והבי שרו א"א לעלמא הילכך אין מבטל אלא זה בפני זה: אמר רבא אמר רב נחמן הלכה כר' בשתייהן ולית ליה לרב נחמן מה כח ב"ד יפה והאמר רב נחמן אמר

(א) נראה דל"ל דק"ל דלס' אחר לעשרה וכו'.

מפני תקנת עגונות לא דמו אהדדי ולפירושו שמשוה אותם מה שמסתפק הש"ס הי כרבי וחי כרשב"ג היינו דוקא לפי מה דמוקי פלוגתייהו בצריכי בי עשרה למשלפה אבל למאי דמוקי פלוגתייהו בעדות שבטלה מקצתהו אין להסתפק דאי קי"ל צביטלו מצוטל כרבי מו לא מצי למיפסק צאמר לעשרה לגמרי כרצן שמעון בן גמליאל דאפי' קי"ל כותמיה דצטלה כולה צמאי דקאמר שאין צביטול מועיל אפי' דיעבד לא קי"ל כותמיה ומיהו אס משמעות דלינו יכול דקאמר רשב"ג לא משמע דיעבד אלא דלתא לפוקי מדרבי דשרי אפי' לכתמיהא אמי שפיר דמסתפק אפי' לנישנא דפליגי בעדות שבטלה מקצתהו ומ"מ לרשב"ג אפי' דיעבד אינו מצוטל כדפירש צוקנטרס מכח היא דלעיל דקאמר א"כ מה כח צ"ד יפה: **צריכי בי עשרה למשלפה**. ואפי' אותם שנים צביטל יכולין לכתוב ותמיה כיון דמדאורייתא יכול לצטל אפי' שלא צביטהו אמאי תקנו חכמים שלא יועיל ציטול לגבי אותם שנים עצמם וי"ל כיון שהוצרכו לתקן שאין ציטול מועיל לגבי אחרים תקינו נמי שלא יאס' לו כח לצטל צזה הגט כלל: **אמר רב יוסף ניהוי אנן**. אע"ג דרצ יוסף אית ליה הכא דציטלו אינו מצוטל קאמר רב יוסף צפ"ק דקידושין (דף י"ב:) דרצ מנגיד אמאן דמצטל גיטא אע"ג דאינו מצוטל דמ"מ הרי מוציא לעו על הגט^א כי היכי דמנגיד אמאן דמקדש שזקא או צביטהו אע"ג דליכא איסורא: **והוצ"ר רבי ועשה ברשב"ג**. וא"ת מנא ליה משום דחזר צו התם דחזר צו נמי ממאי דאמר ציטלו מצוטל דלמא הו"ה דשום הייניס דמי טפי לציטלו שלא צצ"ד דהתם מודה רבי דאינו מצוטל דאמר"י מה כח צ"ד יפה^ב כדפרישית לעיל וי"ל דרצ יוסף מדמה להו משום דלא איפלגו רבי ורשב"ג אלא צהני תרי מילי צמה כח צ"ד יפה צשום דהיינין וצביטול הגט צצ"ד ולכך מדמה להו אהדדי ומסתמא כשחזר מזה חזר נמי מזה:

צביטלה מקצתה בטלה כולה ואי אולי האזי דלא ידע צביטולא ויהיב לה שפיר קיהיב לה: שפיר. איכא למימר אמר לזה צפני עצמו שאין זה עדות שיצטרכו לראות או לשמוע העדות מחילה כאחד: אלא אי אמרם עדי חסימה. הא עדות גמורה בעינן ומי מצטרפי כי אמר לזה צפני עצמו ולזה צפני עצמו: עד שיראו שניהם נאחד. את העדות: כר' יושע בן קרחה. דפליג עלה צפרק שני דכתובות (דף כ"ו:) וצנסהדרין (דף ל"ג:) ורשב"ג אפי' צזה אחר זה: שמעיה מניה דר' אבא טרס. כלומר צנהך תרמי פלוגתא דרבי ורשב"ג צביטלו מצוטל וצכול לצטל זה שלל צפני זה שמעיה מניה דרבי אבא דקבע הלכתא צתרווייהו מלך כרבי וחדא כרצן שמעון [צ"ג]: **ומעשה ועשה רבי**. צכתובות צפרק אלמנה ניוזיית: **כדברי חכמים**. שהיו אומרים שום דהייניס שפחתו שמת או הומירו שמת מכרן צטל: **והחזיר רבי את המעשה**. אלמא דרבי ציה וקס צביטתיה דרצן שמעון [צ"ג] ליפות כח צית דין אלמא צהא הלכה כרצן שמעון [צ"ג]: **ואשקליה גיטא על כרתייה**. השיאו צעל כרתייה לגרש את אשתו כגון צנהך דאמרין צהו (כתובות ע.) יוציא ויתן כתובה: **ואמר לפו**. רבי יאשיה לסהדי: **זילו איטמורו**. לאחר שצפאוהו עד שיאמר רוצה אני הסתירו עצמם כדי שלא יצטל אמתם מן העדות: **ואי ס"ד**. צקמייתא הלכתא כרבי שאס ציטלו צפני שנים אחרים מצוטל כי מיטמרי הני מאי הוי: ליצדרו איצדורי. שלא ימנאס ציחד ואינו יכול לצטל זה שלל צפני זה:

לא בטלה כולה ואי אולי הנך כתבי ויהבי ליכתבו וליחננו רשב"ג סבר עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה והנך לא ידעי ואולי וכתבי ויהבי ושרו אשת איש לעלמא ואב"א דכולי עלמא עדות שבטלה מקצתה לא בטלה כולה והכא היינו טעמא דרשב"ג קסבר מלתא דמתעבדא באפי' עשרה צריכא בי עשרה למישלפה איבעיא להו כולכם מהו טעמא דרשב"ג משום דקסבר עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה והני כיון דאמר להו כולכם לא מצו כתבי ויהבי או דלמא טעמא דרשב"ג משום דקסבר כל מלתא דמתעבדא באפי' בי עשרה צריכא בי עשרה למישלפה והילכך אפילו כולכם נמי ת"ש^א אמר לשנים חנו גט לאשתי יכול לבטל זה שלא בפני זה דברי רבי רשב"ג אומר אינו יכול לבטל אלא זה בפני זה והא שנים דכי כולכם דמו ופליגי אמר רב אשי אי בעדי כתיבה הכי נמי הכא במאי עסקינן בעדי הולכה הכי נמי מוסתברא דקתני סיפא אמר לזה בפני עצמו ולזה בפני עצמו יכול לבטל זה שלא בפני זה אי אמרת בשלמא בעדי הולכה שפיר אלא אי אמרת בעדי כתיבה מי מצטרפי הא אמר מר^ב אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהם כאחד דלמא כר' יהושע בן קרחה צסבורא ליה אמר רב שמואל בר יהודה שמעית מיניה דר' אבא תרתיה חדא כרבי וחדא כרשב"ג ולא ידענא הי כרבי והי כרשב"ג אמר רב יוסף ניהוי אנן דכי אתא רב דימי אמר מעשה ועשה רבי כדברי חכמים אמר לפניו רבי^ג פרטא בנו של רבי אלעזר בן פרטא בן בנו של ר' פרטא הגדול אם כן מה כח בית דין יפה וחזר רבי ועשה כרבן שמעון בן גמליאל ומדחא כרבן שמעון בן גמליאל הך כרבי ואף ר' יאשיה דמן אושא סבר חדא כרבי וחדא כרשב"ג דאמר רבה בר בר חנה חמשה סבי הוינן קמיה דר' יאשיה דמן אושא אתא ההוא גברא קמיה ואשקליה גיטא על כורחיה אמר^ד לן זילו אטמורו וכתבו לה ואי ס"ד כרבי כי מיטמרי מאי הוי אלא שמע מינה כרשב"ג סבורא ליה ואי סלקא דעתך אידך נמי כרבן שמעון בן גמליאל למה להו אטמורי ליבדרו איבדורי אלא שמע מינה חדא כרבי וחדא כרבן שמעון בן גמליאל ורבא אמר רב נחמן יהלכה כרבי בשתייהן ולית ליה לרב נחמן מה כח בית דין יפה והאמר רב נחמן אמר יתומין

לא בטלה כולה. הלכך לא חש רצן גמליאל להוסיב צ"ד ולימנות על כך שאין צו מפני תיקון העולם דאי אולי הנך דלא צטיל קמיייהו וכמצי ויהיב לה ואולא ומינסבא שפיר קא מינסבא: **בטלה כולה**. ואפי' נשתיירו שנים שעדותן עדות זה לא צטל צפניהם צטלו אף הן: והנך לא ידעי. דצטל ואולי וכתבי ויהיב לה ומינסבא צגט פסול: **ואי צעיה אימא לא בטלה כולה**. ואין כאן גזירה אלא טעמא דרשב"ג לא משום תקנה הוא אלא קסבר אין ציטולו ציטול עד שיצטל צפני כולן והאי אינו יכול דקאמר לאו איסורא הוא משום עובר על תקנה אלא הכי קאמר אין צו כח לצטל אלא צפני כולן: **למישלפה**. לחללה ולהסירה: **כולם**. חתומו דקי"ל (סו:) דלינו גט עד שיחתמו כולן: **מהו**. מי אסר רצן שמעון [צ"ג] שלא יצטל את אחד או את שנים שלל צפני צצריהם: **טעמא דרשב"ג**. היכא דלא אמר כולכם: **משום דקסבר בטלה כולה**. וחייס דלמא אולי הני דלא ידעי צביטולא ויהיב לה והכא ליכא למיחש להכי דמידע ידעי דכולן צריכין לחתום וכל כמה דלא חתמיו כוליהו לא ידעי לה: או דלמא **דקסבר רבי** והלכך לאו צטל הוא לגמרי וחתמי ציה אפי' הני דצטיל קמיייהו עם צצריהם ויהיב לה: **יכול לצטל**. והוי ציטול ואין זה כשר להיות עוד עד צדבר עד שיהיו: אינו יכול לצטל. והלה עצמו כשר לחתום: **והא שנים**. דכולם צריכין לחתום וליכא למיחש דלמא אולי חד וחמיס צלא צצריה וקאמר אינו יכול לצטל אלמא רצן שמעון לאו איסורא קאמר אלא אינו ציטול קאמר: **אמר רב אשי אי**. הני שנים עדי כתיבה וחתמיה הם: **הני נמי**. דמודה רצן שמעון [צ"ג] דכיל לצטל וצייטולו ציטול דטעמא משום גזירה הוא והכא ליכא למיגזר מידי: **צעדי פולגה**. דהאי תנו דקאמר הכא לשנים הגט ניתן להם להיות שלוחים ולמוסרו לה דהכא כי קאמר לחד אולי אידך דלא ידע ומסר לה לפי שאין זה עדות שיהי שניהם צריכין להיות עם אלא שליחות ולא ידע דצטלה שליחותא דשליחות שבטלה מקצתה צטלה כולה דכי היכי דצטליה להאי צטליה להאי: **ס"ג מסתברא**. דצעדי הולכה קאמר וטעמא משום חששא דלמא אול האזי דלא ידע ויהיב לה: **אמר לזה צפני עצמו כו'**. אי מתחלה כשעשאן שלוחים לא אמר לשניהם יחד אלא לאחד מהן וחזר ואמר לחצירו הנה מסרתי גט לפלוני לתמו לאשתי ואס תרצה גס אתה הוי שליח לגרשה: **יכול לצטל**. וצטל זה מתורת השליחות שאס גרשה זה אינה מגורשת אבל השני יכול לגרש דכיון דמתחלה לא צבת אחת הוי אין כאן לומר שליחות

(א) [מוספתא פ"ג:] ג, טס, א [כתובות כ: צ"ב לב, קסא: סנהדרין ג' מוספתא דטסהדרין פ"ה:] (ד) כתובות ק"ו, ט [וב"ב לב, א, ט [דף ק"א].

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר להו זילו אטמורו: (ב) תוס' ד"ה דטסהדרין פ"ה, צ"ב דף ג"ב בסוף ד"ה ורב נחמן:

מוסף רש"י

עד שיראו שניהם כאחד. את העדות, לאפוקי אחד אומר צפני הלוויה ואחד אומר צפני הודיה לו עליו (כתובות כ"ב). וחזר רבי ועשה כרבן שמעון בן גמליאל. דנראה צעניו טעם הגון מה שצניו צמשתמו א"כ מה כח צ"ד יפה (כתובות כ').

מוסף תוספות

א. ומכונן הדבר לעשות כן. מוס' הלא"ש.